

## UTRIKESUTSKOTTETS UTLÅTANDE 2/2010 rd

### Statsrådets redogörelse om ramar för stats- finanserna 2011—2014

*Till finansutskottet*

#### INLEDNING

##### **Remiss**

Riksdagen remitterade den 13 april 2010 statsrådets redogörelse om ramar för statsfinanserna 2011—2014 (SRR 2/2010 rd) till finansutskottet för beredning och beredde samtidigt de övriga utskotten möjlighet att lämna utlåtande i ärendet till finansutskottet senast den 7 maj 2010.

##### **Sakkunniga**

Utskottet har hört

- utrikeshandels- och utvecklingsminister Päävo Väyrynen
- budgetråd Arto Merimaa och budgetsekreterare Päivi Valkama, finansministeriet
- biträdande avdelningschef Pasi Hellman och avdelningschef Jorma Julin, utrikesministeriet
- ordförande Nina Suomalainen, utvecklingspolitiska kommissionen
- kommunikationsråd Mika Railo, Servicecentralen för utvecklingssamarbete KEPA rf.

#### UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

##### **Motivering**

I regeringsförklaringen för Vanhanens andra regering utfäster sig regeringen att säkerställa en anslagsutveckling som tar Finland mot det mål på 0,7 procent av bni som uppställts inom FN. Utrikesutskottet konstaterar att Finland 2010 kommer att nå och överskrida ett minimimål på 0,51 procent som är viktigt med tanke på detta övergripande mål. 2010 kommer nivån på utvecklingssamarbetsanslagen att höjas till 0,55 procent av bni.

Enligt utredning till utskottet har flera länder på grund av en minskning av bruttonationalinkomsten som beror på den globala ekonomiska recessionen börjat dra ner anslagen för utvecklingssamarbetet. Enligt utskottet är en ökning på 92 miljoner euro i anslagen för utvecklingssam-

arbetet för 2011 ett bra resultat i en europeisk och internationell jämförelse. Den visar att Finland agerar långsiktigt och planmässigt för att genomföra sina internationella åtaganden.

I redogörelsen om ramar för statsfinanserna 2011—2014 (rambeslutet) säger sig regeringen vara beredd att öka anslagen för det egentliga utvecklingssamarbetet så att nivån på anslagen för utvecklingssamarbetet 2011 ska höjas till 0,58 procent av bni. För 2012—2014 har det på grund av riksdagsvalet 2011 gjorts ett tekniskt antagande om att andelen på 0,58 procent av bruttonationalinkomsten ska bibehållas oförändrad.

Utrikesutskottet har konsekvent framhållit att målen för nivån på biståndsanslagen enligt överenskommelse med FN och EU binder Finland och krävt att regeringen entydigt förbinder sig

att nå de internationella minimimålen, i förekommande fall genom ökade biståndsanslag. Utskottet konstaterar att nästa regering och riksdag bär ansvaret för att målet på 0,7 procent av bni i utvecklingsbistånd ska nås. Att uppnå nivån på 0,7 procent år 2015 ställer ett klart och bindande mål för också nästa regerings politik inom området för utvecklingssamarbetet, anser utskottet.

Enligt utredning till utskottet betyder 0,7 procent av bni att anslagen för utvecklingssamarbetet grovt taget måste vara 1,5 miljarder euro 2015. Utskottet anser att bedömningen är realistisk trots att den ekonomiska utvecklingen i världen gjort det exceptionellt svårt att förutsäga hur vår egen ekonomi kommer att se ut efter ett halvt decennium. Utskottet har tidigare (UtUU 8/2009 rd) bedömt att för att en nivå på 1,5 miljarder euro ska nås måste vi öka utgifterna med i genomsnitt 100 miljoner euro 2011—2015. Med hänsyn till hur svår förutsägbarheten just nu är vore det angeläget att hålla sig till principen om en stadig ökning.

Det är positivt att det i rambeslutet konstateras att målet på 0,7 procent förutsätter en årlig ökning på cirka 0,03 procentenheter av anslagen för utvecklingssamarbetet 2012—2015. I sitt utlåtande (UtUU 2/2009 rd) om ramar för statsfinanserna 2010—2013 konstaterade utskottet att det anser en årlig höjning på 0,03 procent i utvecklingssamarbetsanslagen vara det klokaste sättet att sträva efter målet på 0,7 procent senast 2015. Utskottet hänvisar till sina tidigare ställningstaganden och stöder de årliga tillskott till anslagen som behövs för att målet ska nås.

Det inbördes förhållandet mellan klimatfinansieringen och finansieringen av biståndssamarbetet har snabbt blivit en central fråga i den internationella debatten. Enligt rambeslutet har Finland förbundit sig att 2010—2012 använda minst 110 miljoner euro för klimatåtgärder i utvecklingsländerna. Enligt utredning till utskottet kan Finland under denna period anvisa tillräckliga medel för klimatåtgärder tack vare de höjda anslagen för utvecklingssamarbetet. Dessa anslag kan enligt rambeslutet och erhållen utred-

ning rapporteras som en del av Finlands officiella utvecklingssamarbete.

Från och med 2013 har Finland förbundit sig att delta i den långsiktiga klimatfinansiering till utvecklingsländerna som det avtalades om vid klimatkonferensen i Köpenhamn. Nivån på den långsiktiga klimatfinansieringen eller storleken på Finlands medfinansiering kan inte ännu uppskattas på ett tillförlitligt sätt bland annat på grund av att en del av pengarna enligt utredning till utskottet ska ordnas med hjälp av innovativa och privata finansieringsmekanismer.

Med tanke på det inbördes förhållandet mellan klimatfinansieringen och finansieringen av biståndssamarbetet är knäckfrågan om det anses att klimatfinansieringen betyder anslag som beviljas vid sidan om finansieringen av biståndssamarbetet. Enligt de sakkunniga som utskottet har hört finns det åtminstone inte ännu någon entydig, internationellt vedertagen linje i frågan. Redan före klimatkonferensen i Köpenhamn ingick flera ODA-kvalificerade projekt som påverkar klimatet och som har fått medel för utvecklingssamarbetet i till exempel Finlands utvecklingssamarbete, påpekar utskottet. Vidare poängterar utskottet att klimatprojekten har mångfacetterade effekter. Till exempel projekt som syftar till att förbättra energieffektiviteten i utvecklingsländerna har onekligen positiva konsekvenser som också kan bidra till att minska fattigdomen.

Utskottet konstaterar att Finland inom ramperioden uppfyller sina kortfristiga åtaganden som är avsedda för klimatåtgärder i utvecklingsländerna. Utskottet framhåller dock att det redan under ramperioden blir aktuellt att avgöra om det vid sidan om de pengar som behövs för att nå målet på 0,7 procents andel av bni för utvecklingssamarbete måste reserveras helt nya pengar för klimatåtgärder på längre sikt. Nästa riksdag och regering bär ansvaret för beslutet. En tillräcklig klimatfinansiering kommer i alla fall att kräva källor av olika slag, inbegripet innovativa finansieringsmekanismer och finansieringsmodeller. Finland bör aktivt delta i det internationella samarbetet för att ta fram nya mekanismer och modeller som komplement till den finansie-

ring av utvecklingssamarbetet som går via statsbudgeten.

Frågan om användning av medel för utvecklingssamarbetet för flyktingutgifter blev aktuell vid utfrågningen av de sakkunniga. Utskottet har behandlat frågan i sitt utlåtande (UtUU 8/2009 rd) om budgetpropositionen för 2010. Utskottet upprepar sin tidigare ståndpunkt enligt vilken det egentliga utvecklingssamarbetet inte får försämrats vare sig kvantitativt eller kvalitativt även om det sker förändringar i ODA-kriterierna. Utrikesutskottet ser gärna att Finland aktivt driver på insatser för att förtydliga kriterierna i diskussioner som förs inom ramen för OECD:s biståndskommitté. När frågan, inbegripet praxisen i de andra nordiska länderna, utretts förväntar sig utskottet få en rapport om resultaten.

Det konstateras i rambeslutet att utrikesministeriet utvecklar sin verksamhet genom att anpassa beskickningsnätets uppgifter och struktur till statsfinansfinansernas ramvillkor. Utskottet ser målet som motiverat men poängterar att avsättningen av de statliga resurserna måste analyseras i ett samlat perspektiv och att ändringarna i verksamhetsmiljön måste beaktas. Utskottet anser att ett effektivt och modernt beskickningsnät är ett centralt medel för att säkerställa Finlands välfärd, framgång, säkerhet och internationellt

medinflytande. Då man ser över beskickningsnätet bör bland annat verksamheten på den europeiska avdelningen för yttre åtgärder, det nordiska beskickningssamarbetet och ändringarna i Finlands samhälleliga behov beaktas.

Utskottet ser det som angeläget att utrikesförvaltningen fortsätter med att förstärka samarbetet med de andra förvaltningsområdena. Grunderna för samarbetet måste preciseras så att de på det bästa möjliga sättet tjänar samhällets sammantagna intressen och en ändamålsenlig användning av statliga resurser. Genom samarbete mellan de olika förvaltningsområdena kan samhället med även en liten ökning av beskickningarnas personella resurser nå mångdubbla fördelar eller besparingar. Några exempel på möjligheter som är värda att redas ut är att stärka expertisen i fråga om att förhindra ordnande av olaglig inresa och människohandel med enstaka sakkunniga i några beskickningar och att utveckla samarbetsmodeller mellan finländska aktörer verksamma utomlands.

#### *Utlåtande*

Utskottet meddelar

*att finansutskottet bör beakta det som sägs ovan.*

Helsingfors den 5 maj 2010

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Pertti Salolainen /saml  
vordf. Markku Laukkanen /cent  
medl. Eero Akaan-Penttilä /saml  
Antti Kalliomäki /sd  
Ilkka Kanerva /saml  
Timo Kaunisto /cent  
Katri Komi /cent  
Johannes Koskinen /sd  
Annika Lapintie /vänst

Elisabeth Nauclér /sv  
Aila Paloniemi /cent  
Pekka Ravi /saml  
Jutta Urpilainen /sd  
Ben Zyskowitz /saml  
ers. Krista Kiuru /sd  
Heikki A. Ollila /saml  
Kimmo Sasi /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Olli-Pekka Jalonen.